

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

Кафедра дитячої хірургії

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

« Сучасні методи діагностики та лікування хірургічних захворювань дитячого віку»
(курс за вибором)

підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня
вищої освіти – доктора філософії (PhD)

галузі знань 22 Охорона здоров'я
спеціальності 228 Педіатрія

Обговорено й ухвалено
на методичному засіданні кафедри
дитячої хірургії

Протокол № 1
від «31» вересня 2020 р.

Завідувач кафедри
доц. Кузик А.С.

Затверджено
профільною методичною комісією
ФПДО

Протокол № 2
від «10» вересня 2020 р.

Голова профільної методичної комісії,
доц. Січкоріз О.Є.

Робоча навчальна програма з дисципліни за вибором «Сучасні методи діагностики та лікування хірургічних захворювань дитячого віку» підготовки докторів філософії за спеціальністю «Педіатрія», спеціалізацією «Дитяча хірургія» складена:

Кузиком А.С., завідувачем кафедри дитячої хірургії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кандидатом медичних наук

Наконечним А.Й., професором кафедри дитячої хірургії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, доктором медичних наук

Кулик О.М., професором кафедри дитячої хірургії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, доктором медичних наук

Переясловом А.Й., професором кафедри дитячої хірургії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, доктором медичних наук

Дацом Р.І., асистентом кафедри дитячої хірургії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кандидатом медичних наук

Никифорук О.М., асистентом кафедри дитячої хірургії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кандидатом медичних наук

Гижою Л.Ю., асистентом кафедри дитячої хірургії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кандидатом медичних наук

Наконечним Р.А., асистентом кафедри дитячої хірургії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кандидатом медичних наук

Федусь В.П., асистентом кафедри дитячої хірургії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кандидатом медичних наук

Кенсом К.А., асистентом кафедри дитячої хірургії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кандидатом медичних наук

Сільвестер І.М., асистентом кафедри дитячої хірургії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кандидатом медичних наук

Колівошкою Ю.В., асистентом кафедри дитячої хірургії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького

Опікан Н.М., асистентом кафедри дитячої хірургії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького

Рецензенти:

Кобза І.І., завідувач кафедри хірургії № 2 Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, доктор медичних наук, професор.

Лукавецький О.В., завідувач кафедри хірургії № 1 Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, доктор медичних наук, професор

ВСТУП

Робоча навчальна програма дисципліни за вибором «Сучасні методи діагностики та лікування хірургічних захворювань дитячого віку» підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти; кваліфікації - доктора філософії; галузі знань - 22 «Охорона здоров'я»; спеціальності - 228 «Педіатрія»; спеціалізація «Дитяча хірургія» складена на основі Закону України «Про вищу освіту», «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих начальних закладах» (23 березня 2016 року, №261), «Освітньо-наукової програми доктора філософії (Ph.D.)» (Протокол №7 - ВР від 29.06.2016 ЛНМУ імені Данила Галицького); «Робочої навчальної програми», затвердженої 21.02.2019 року; Наказу МОН України від 01.10.2019 року № 1254 «Про внесення змін до Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти».

Дана програма є частиною освітньої програми підготовки докторів філософії в рамках професійної спеціалізації та розрахована на **3 кредити ECTS**.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасні методи діагностики та лікування хірургічних захворювань дитячого віку

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання навчальної дисципліни за вибором «Сучасні методи діагностики та лікування хірургічних захворювань дитячого віку» передбачає здобуття та поглиблення комплексу знань, вмінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних завдань із цієї дисципліни, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, що вирішує актуальне наукове завдання в дитячій хірургії, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії повинен:

— *знати:*

- анатомічно-функціональні особливості дитячого організму;
- визначення нозологій в дитячій хірургії;
- етіологію, патогенез виникнення та розвитку хірургічної патології;
- клінічні прояви хірургічних захворювань;
- диференціально-діагностичні ознаки хірургічних захворювань;
- можливі ускладнення при хірургічній патології у дітей;
- методики та стандартні схеми опитування, фізикального обстеження дітей різного віку;
- етапи та методи обстеження дітей з хірургічною патологією;
- основні інструментальні методи дослідження в дитячій хірургії (ультрасонографія, рентгенографія, езофіброгастроуденоскопія, колоноскопія, комп'ютерна томографія, магнітно-резонансна томографія);
- можливі зміни при лабораторних та інструментальних методах обстежень, які спостерігаються при хірургічних захворюваннях дітей;
- невідкладні стани в клініці дитячої хірургії та етапи надання екстреної медичної до-

- помоги дитині з хірургічною патологією;
  - алгоритм обстеження дітей з хірургічною патологією зі складанням історії хвороби, встановленням клінічного діагнозу;
  - сучасні напрямки та алгоритми лікування хірургічних захворювань у дітей;
  - нормативні документи для ведення медичної документації пацієнта з хірургічною патологією.
- **вміти:**
- визначати причинні фактори, механізми патофізіологічних змін при дитячій хірургічній патології, стадії розвитку, клінічні прояви;
  - збирати медичну інформацію про стан пацієнта;
  - проводити фізикальне обстеження дітей з хірургічною патологією;
  - шляхом логічного аналізу та обґрунтування отриманих клінічно-параклінічних даних встановити попередній та клінічний діагноз;
  - призначити лабораторні та інструментальні методи досліджень для підтвердження діагнозу;
  - інтерпретувати результати об'єктивного обстеження, лабораторних та інструментальних досліджень;
  - провести диференційну діагностику;
  - прогнозувати виникнення можливих ускладнень;
  - визначати тактику ведення дитини з хірургічною патологією та надання екстреної медичної допомоги;
  - обрати тактику лікування в дитячій хірургії;
  - діагностувати невідкладні стани;
  - виконувати медичні маніпуляції;
  - надавати екстрену медичну допомогу;
  - вести медичну документацію;
  - опрацювати та аналізувати державну, соціальну та медичну інформацію;
  - діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії наступних *компетентностей та програмних результатів навчання*:

1. Інтегральна компетентність: здатність ефективно вирішувати комплексні наукові та практичні проблеми в галузі медицини за спеціальністю «дитяча хірургія», організовувати і виконувати власну науково-дослідницьку роботу з метою генерування нових систематизованих знань, що мають теоретичне і практичне значення, можуть успішно впроваджуватись у вітчизняний й міжнародний дослідницький та освітній простір, практичну медицину та інші сфери життя.

2. Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до науково-професійного, світоглядного та загальнокультурного саморозвитку і самовдосконалення.

ЗК2. Здатність автономно виконувати фахову та науково-дослідницьку роботу з дотриманням принципів академічної доброчесності, авторського права та наукової етики.

ЗК3. Здатність до різнобічного пошуку, самостійного аналізу та систематизації інформації з використанням сучасних комунікаційних та інформаційних технологій.

ЗК4. Здатність спілкуватись і взаємодіяти в науково-професійному та освітньому середовищі, в тому числі, - на міжнародному рівні.

ЗК5. Здатність незалежно мислити, виявляти, формулювати й ефективно вирішувати проблеми наукового характеру, приймати відповідальні рішення, продукувати нові знання та ідеї.

ЗК6. Здатність проводити моніторинг виконаних робіт, здійснювати оцінку інтелектуального продукту та забезпечувати його якість.

ЗК7. Здатність до опрацювання, аналізу, узагальнення, обговорення та представлення результатів власного наукового дослідження у вигляді усної та письмової презентації державною й іноземною мовами, опанування майстерністю вести наукову дискусію з демонстрацією вільного володіння науковою термінологією, риторикою та культурою наукового мовлення.

ЗК8. Здатність працювати в команді, організовувати, планувати та прогнозувати результати власної чи колективної роботи, нести відповідальність за досягнуті результати, діяти в нових умовах, керувати роботою інших осіб та мотивувати їх для досягнення спільної мети.

3. Фахові компетентності:

ФК1. Здатність аналізувати, відтворювати, інтерпретувати та використовувати в практичній, науково-дослідницькій та освітній діяльності знання сучасного стану проблем та досягнень в галузі дитячої хірургії, основних концепцій, теорій, гіпотез щодо розвитку, перебігу та лікування хірургічних захворювань у дітей .

ФК2. Здатність розробляти та управляти науковими проектами в галузі дитячої хірургії, формулювати мету, зміст та новизну дослідження.

ФК3. Здатність встановлювати потреби у додаткових знаннях за напрямком наукових досліджень в галузі дитячої хірургії, генерувати нові знання, наукові гіпотези, теорії та концепції щодо розвитку, перебігу, прогнозування наслідків та лікування хірургічних захворювань у дітей.

ФК4. Здатність обирати та використовувати сучасні методи дослідження (опитування, огляду, спеціального клінічного обстеження, визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень дітей з хірургічними захворюваннями) відповідно до поставленої мети, завдань та очікуваних результатів.

ФК5. Здатність інтерпретувати, аналізувати й узагальнювати результати роботи з профільними пацієнтами, дані власних наукових досліджень із хірургічних захворювань у новонароджених та дітей раннього віку, визначати їх місце в системі існуючих знань, дотримуючись принципів наукової етики, академічної доброчесності й авторського права.

ФК6. Здатність впроваджувати нові знання з питань дитячої хірургії в наукову сферу, освітній процес і практичну роботу за фахом «дитяча хірургія».

ФК7. Здатність представляти результати власних наукових досліджень у вигляді друкованих праць або усних форм презентацій відповідно до національних та міжнародних стандартів.

ФК8. Здатність вільно спілкуватись в іншомовному науково-професійному та освітньому середовищі, вести наукову дискусію, сприймати, обробляти та відтворювати інформацію професійною іноземною мовою.

ФК9. Здатність організовувати та здійснювати педагогічну діяльність у межах обраної

спеціалізації, вдосконалювати педагогічну майстерність, застосовуючи традиційні та інноваційні методи, прийоми та засоби

4.Програмні результати навчання:

ПРН 1. Безперервно самовдосконалюватись та застосовувати здобуті науково-професійні знання та вміння дитячої хірургії в науковій, фаховій та освітній діяльності.

ПРН 2. Використовувати набуті концептуальні та методологічні знання для організації й самостійного виконання наукового дослідження в галузі дитячої хірургії.

ПРН 3. Добирати, аналізувати, інтерпретувати, коректно оцінювати і творчо використовувати клінічну та наукову інформацію стосовно причин розвитку, особливостей клінічного перебігу, підходів до діагностики, лікування хірургічних захворювань у дітей.

ПРН 4. Вміти виявити та окреслити невирішені проблеми щодо діагностики і лікування дітей з хірургічними захворюваннями з подальшим визначенням шляхів їх вирішення.

ПРН 5. Продукувати нові знання та ідеї, формулювати наукові гіпотези, теорії та концепції в галузі дитячої хірургії з урахуванням та дотриманням принципів наукової етики й академічної доброчесності.

ПРН 6. Самостійно аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати, узагальнювати, систематизувати клінічні та наукові дані стосовно причин розвитку, особливостей клінічного перебігу, підходів до діагностики, лікування хірургічних захворювань у дітей.

ПРН 7. Розробляти дизайн і план власного дослідження за фахом «Дитяча хірургія» на основі самостійно сформульованих мети і завдань.

ПРН 8. Обирати, застосовувати і вдосконалювати сучасні методики дослідження новонароджених та дітей раннього віку з хірургічною патологією.

ПРН 9. Розробляти та впроваджувати нові способи діагностики, лікування хірургічних захворювань у дітей.

ПРН 10. Використовувати здобуті в результаті дослідження нові знання щодо хірургічних захворювань у дітей в практичній діяльності й освітньому процесі.

ПРН 11. Презентувати у науковому та освітньому фаховому співтоваристві результати власних наукових досліджень в усній та письмовій формах, державною та іноземною мовою, відповідно до національних та міжнародних стандартів.

ПРН 14. Організовувати та управляти освітнім процесом в межах обраної медичної спеціалізації, оцінювати його ефективність, виявляти та усувати педагогічні проблеми.

ПРН 15. Розвивати комунікації та застосовувати навички міжособистісних взаємодій в науковому, професійному, освітньому та міждисциплінарному середовищах.

ПРН 16. Дотримуватися принципів наукової етики у роботі з дітьми із хірургічними захворюваннями.

ПРН 17. Використовувати принципи академічної доброчесності та нести відповідальність за достовірність отриманих та оприлюднених наукових результатів.

5. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

«Сучасні методи діагностики та лікування хірургічних захворювань дитячого віку»

№	Назва розділу / модулю	Кредити	Години	Вид заняття (години)			
				Лекції	Семінари	Практичні Заняття	Самостійна робота
Очна денна, очна вечірня форма							
1.	Сучасні методи діагностики та лікування дітей з ургентною патологією.	2,0	60	4	6	18	32
2.	Сучасні методи діагностики та лікування дітей з плановою патологією.	1,0	30	4	2	10	14
ВСЬОГО		3,0	90	8	8	28	46

Теми лекцій

(очна денна, очна вечірня форми навчання)

№	Тема	Години
1.	Сучасні методи діагностики та лікування дітей з ургентною патологією	2
2.	Сучасні методи діагностики та лікування дітей з плановою патологією.	2
3.	Сучасні методи діагностики та лікування новонароджених з патологією органів грудної порожнини	2
4.	Сучасні методи діагностики та лікування новонароджених з патологією органів черевної порожнини	2
Разом		8

Теми семінарських занять

(очна денна, очна вечірня форми навчання)

№	Назва теми	Години
1.	Сучасні методи діагностики та лікування новонароджених дітей з некротичним ентероколітом	2
2.	Сучасні методи діагностики та лікування дітей з набутою кишковою непрохідністю	2
3.	Сучасні методи діагностики та лікування дітей з тупою травмою живота.	2
4.	Сучасні методи діагностики та лікування дітей з урологічною патологією.	2
Разом		8

Теми практичних занять
(очна денна, очна вечірня форми навчання)

№	Назва теми	Години
1.	Гострий апендицит. Класифікації. Діагностика. Сучасні методи лікування та хірургічна тактика.	4
2.	Інвагінація. Види. Діагностика. Сучасні методи лікування та хірургічна тактика.	2
3.	Можливості консервативної тактики при тупій травмі живота.	4
4.	Лапароскопія при тупій травмі живота	2
5.	Синдром гострої калитки. Діагностика. Сучасні методи лікування та хірургічна тактика	2
6.	Пневмоторакс. Діагностика. Сучасні методи лікування та хірургічна тактика	2
7.	Гостра кишкова непрохідність у новонародженої дитини. Діагностика. Принципи хірургічного лікування.	2
8.	Пілоростеноз. Діагностика. Принципи хірургічного лікування.	2
9.	Крипторхізм. Сучасні методи лікування та хірургічна тактика.	2
10.	Патологія яйників у дітей. Сучасні методи лікування та хірургічна тактика.	2
11.	Вроджена пахова грижа. Діагностика. Принципи хірургічного лікування.	2
12.	Залік	2
Разом		28

Теми для самостійної роботи
(очна денна, очна вечірня форми навчання)

№	Тема	Години
1.	Клініко-лабораторні обстеження дитини з патологією органів черевної порожнини.	2
2.	Клініко-лабораторні обстеження пацієнта дитячого віку з патологією органів дихальної системи.	2
3.	Клініко-лабораторні обстеження дитини з патологією органів сечовидільної та статеві систем.	3
4.	Клініко-лабораторні обстеження пацієнта дитячого віку з патологією кістково-суглобової системи.	4
5.	Основи комп'ютерної томографії в нормі та при патології органів грудної, черевної порожнини та тазу.	5
6.	Рентгенологічні методи обстеження (оглядова рентгенографія, дослідження Шлункорво-кишкового тракту з контрастом, бронхографія, ангіопульмонографія, екскреторна урографія, цистографія).	2
7.	Ендоскопічні методи дослідження (бронхоскопія, езофагоскопія, фіброгастроуденоскопія, колоноскопія, ректороманоскопія).	3
8.	Основи магнітно-ядерного резонансу в нормі та при патології органів грудної, черевної порожнини та тазу.	4
9.	Ультразвукові методи обстеження (нейросонографія, ехокардіографія, доплерографія судин, УЗД органів грудної, черевної порожнини і тазу, еластографія).	4
10.	Функціональні методи діагностики (ЕКГ, спірометрія, сцинтиграфія).	4

11.	Пункційні методи діагностики (плевральна пункція, пункція черевної порожнини, пункція кістково-мозкового каналу, пункційна біопсія печінки, пункційна біопсія пухлини).	3
12.	Ендовідеоскопічні методи обстеження (діагностична торакоскопія, діагностична лапароскопія, діагностична артроскопія).	5
13.	Пренатальна діагностика вроджених вад розвитку.	6
Разом		46

6. ВИДИ КОНТРОЛЮ (ПОТОЧНИЙ І ПІДСУМКОВИЙ)

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку засвоєння аспірантами навчального матеріалу. Формами поточного контролю є:

а) тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді, з визначенням правильної послідовності дій, з визначенням відповідності, з визначенням певної ділянки на фотографії чи схемі («розпізнавання»);

б) індивідуальне усне опитування, співбесіда;

в) розв'язання типових ситуаційних задач;

д) контроль практичних навичок.

Комплексне оцінювання навчальної діяльності здійснюється виставленням традиційної оцінки, яка конвертується у бали відповідно у кожному з занять, аспірант отримує на практичному занятті: оцінку «5» - якщо він виконав правильно не менше 90% навчальних завдань; оцінку «4» - якщо він виконав правильно не менше 80% навчальних завдань; оцінку «3» - якщо він виконав правильно не менше 60% навчальних завдань; оцінку «2» - якщо він виконав правильно менше 60% навчальних завдань. На кінцевому етапі заняття викладач виставляє набрану суму балів і традиційну оцінку в журналі успішності.

Самостійна робота аспіранта оцінюється на практичних заняттях і є складовою підсумкової оцінки аспіранта.

Підсумковий контроль

Загальна система оцінювання проводиться по завершенню вивчення дисципліни у вигляді заліку.

Шкали оцінювання традиційна 4-бальна шкала, багатобальна (200-бальна) шкала, рейтингова шкала ECTS

Залік – це форма підсумкового контролю засвоєння аспірантом теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль проводиться у письмовій формі, з використанням навчальної платформи Misa, відповідно до розкладу. Триває 2 академічних години.

Максимальна кількість балів, яку може набрати аспірант за поточну навчальну діяльність для допуску до заліку становить 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати аспірант за поточну навчальну діяльність для допуску до заліку становить 120 бали.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих аспірантом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$x = \frac{CA \times 120}{5}$$

Для зручності наведено таблицю перерахунку за 200-бальною шкалою:

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються заліком

4 бальна шкала	200 бальна шкала	4 бальна шкала	200 бальна шкала	4 бальна шкала	200 бальна шкала	4 бальна шкала	200 бальна шкала	4 бальна шкала	200 бальна шкала
5	200	4,6	184	4,17	167	3,77	151	3,35	134
4,97	199	4,57	183	4,14	166	3,74	150	3,32	133
4,95	198	4,52	182	4,12	165	3,72	149	3,3	132
4,92	197	4,5	180	4,09	164	3,7	148	3,27	131
4,9	196	4,47	179	4,07	163	3,67	147	3,25	130
4,87	195	4,45	178	4,04	162	3,65	146	3,22	129
4,85	194	4,42	177	4,02	161	3,62	145	3,2	128
4,82	193	4,4	176	3,99	160	3,57	143	3,17	127
7,8	192	4,37	175	3,97	159	3,55	142	3,15	126
4,77	191	4,35	174	3,94	158	3,52	141	3,12	125
4,75	190	4,32	173	3,92	157	3,5	140	3,1	124
4,72	189	4,3	172	3,89	156	3,47	139	3,07	123
4,7	188	4,27	171	3,87	155	3,45	138	3,02	121
4,67	187	4,24	170	3,84	154	3,42	137	3	120
4,65	186	4,22	169	3,82	153	3,4	136	Менше 3	Недостатньо
4,62	185	4,19	168	3,79	152	3,37	135		

Бали з дисципліни для аспірантів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну 4-ри бальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено нижче у таблиці:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до 120 балів	3
Нижче 120 балів	2

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності аспірантів перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між оцінкою ECTS та оцінкою за національною шкалою).

7. ПЕРЕЛІК КОНТРОЛЬНИХ ПИТАНЬ

- 1.Лапароскопічна апендектомія: технічні особливості проведення, покази та протипокази.
- 2.Порівняння відкритої та лапароскопічної апендектомії: переваги та недоліки.
- 3.Лапароскопічний метод корекції діафрагмальних гриж у дітей.
- 4.Порівняння відкритої та лапароскопічної корекції діафрагмальних гриж у дітей: переваги та недоліки.
- 5.Застосування лапароскопії при корекції лікоподібної грудної клітки у дітей.

6. Особливості використання лапароскопії при вадах розвитку сечовидільної та статеві системи.
7. Сучасні лапароскопічні методи корекції пахвинних гриж у дітей.
8. Порівняння лапароскопічної герніорафії та герніотомії при пахвинних грижах у дітей: переваги та недоліки.
9. Перечисліть покази та протипокази до застосування діагностичної лапароскопії.
10. Особливості проведення плевральної пункції у дітей. Покази та проти покази.
11. Які рентгенологічні методи обстеження використовують для діагностики вродженої та набутої патології ШКТ.
12. Що таке еластографія, її діагностичне значення в оцінці структурного стану яєчка.
13. Перечисліть основні методи діагностики захворювань сечовидільної системи.
14. Які інформативні методи обстеження слід застосувати для встановлення діагнозу хвороби Гіршпрунга.
15. Порівняння лапароскопічної та відкритої пілороміотомії: переваги та недоліки.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Базова література:

1. Вади розвитку у дітей (самостійна аудиторна та позааудиторна робота студентів) / В.А. Дігтяр, В.І.Сушко, Л.М. Харитонюк, О.М. Барсук та ін. / Дніпропетровськ, 2011 – 334 с.
2. Гастрошизис: класифікація / Слепов О.К., Пономаренко О.П., Мигур М.Ю., Грасюкова Н.І. // Хірургія дитячого віку. – 2019. – №2. – С.50–56.
3. Джам О.П. Актуальні проблеми класифікації аноректальних вад розвитку у дітей в сучасних умовах (огляд літератури) / О.П.Джам, О.К.Слепов // Хірургія дитячого віку. – 2020. – №3. – С.41–48.
4. Переяслов А.А. Огляд теорій патогенезу гастрошизису / А.А.Переяслов // Хірургія дитячого віку. – 2020. – №4. – С.86–89.
5. Переяслов А.А., Рибальченко В.Ф., Лосєв О.О. Мальротация кишечника у дітей: від ембріогенезу до наслідків. - Київ, Каменець-Подільський: ПП «ПОЛ ЛТМ», 2019. – 224 с.
6. Сучасні методи діагностики та лікування вродженої непрохідності тонкої кишки у дітей (огляд літератури) / Кліманський Р.П. , Жаріков С.О., Нгуєн Н., Юдін О.І. // Хірургія дитячого віку. – 2020. – №1. – С.72–80.
7. Эндоскопические операции у новорожденных / А.Ю. Разумовский, О.Г. Мокрушина. – М.: ООО «Издательство «Медицинское информационное агентство», 2015. – 344 с.
8. Ashcraft's pediatric surgery. Sixth edition / G.W. Holcomb, J. P. Merphy, D. J. Ostlie (Eds.) – Elsevier, 2014. – 1165 p.
9. Bischoff A. Controversies in anorectal malformations / A.Bischoff, J.Bealer, A.Peña // Lancet Child Adolesc. Health. – 2017. – Vol. 1. – P. 323–330.
10. Coletta R. Short bowel syndrome in children: surgical and medical perspectives / R.Coletta, B.A. Khalil, A.Morabito // Semin. Pediatr. Surg. – 2014. – Vol. 23. – P. 291–297.
11. Frischer J.S. Complications in colorectal surgery / J.S.Frischer, B.Rymeski // Semin. Pediatr. Surg. – 2016. – Vol. 25. – P. 380–387.
12. Mattei P. Fundamentals of Pediatric Surgery / P. Mattei. – Springer, 2017. – 935 p.
13. Operative pediatric surgery. 2nd edition / Edited by M.M. Ziegler, R.G. Azizkhan, D. von Allmen, T.R. Weber. – McGraw-Hill Education, 2014 – 1397 p.
14. Puri P. Pediatric Surgery. General Principles and Newborn Surgery / Springer, 2020. – 1310 p.

15. Ruano R. Prenatal regenerative fetoscopic interventions for congenital anomalies / R.Ruano // *BMJ*. – 2020. – Vol. 370: m1624. doi: 10.1136/bmj.m1624.
16. Short bowel syndrome in the NICU / Amin S.C., Pappas C., Iyengar H., Maheshwari A. // *Clin. Perinatol.* – 2013. – Vol. 40. – P.53 – 68.
17. van der Zee D.C. Esophageal atresia and tracheo-esophageal fistula / D.C. van der Zee, S.H.A. Tytgat, M.Y.A. van Herwaarden // *Semin. Pediatr. Surg.* – 2017. – Vol. 26. – P. 67–71.
18. Wood R.J. Anorectal malformations / R.J.Wood, M.A.Levitt // *Clin. Colon Rectal Surg.* – 2018. – Vol. 31. – P. 61–70.

Допоміжна література

1. Веселий С.В. Сучасні підходи до лікування та реабілітації дітей із гастрошизисом / С.В.Веселий, Р.П.Кліманський // *Хірургія дитячого віку*. – 2017. – №2. – С.32–37
2. Віддалені результати мініінвазивних методів лікування хвороби Гіршпрунга у дітей / Притула В.П., Сільченко М.І., Курташ О.О., Хуссейні С.Ф. // *Хірургія дитячого віку*. – 2019. – №1. – С.37–42.
3. Захисна тонкокишкова стомапри хірургічній корекції тотальної форми агангліозу кишечника у дітей / Притула В.П., Кривченя Д.Ю., Сільченко М.І., та ін. // *Хірургія дитячого віку*. – 2020. – №2. – С.59–67.
4. Інтенсивна консервативна терапія та хірургічне лікування дітей із синдромом короткої кишки (огляд літератури) / Переяслов А.А., Лосєв О.О., Рибальченко В.Ф., Дац Р.І., Никифорок О.М. // *Хірургія дитячого віку*. – 2019. – №1. – С.62–74.
5. Ксьонз І.В. Ентеростомія у комплексі хірургічного лікування новонароджених із захворюваннями та вадами розвитку кишечника / І.В.Ксьонз, Є.М.Гриценко, М.І.Гриценко // *Хірургія дитячого віку*. – 2018. – №2. – С.81–84.
6. Правобічні природжені діафрагмальні грижі – досвід лікування центру неонатальної хірургії / Слепов О.К., О.П. Пономаренко, М.Ю. Мигур, та ін. // *Хірургія дитячого віку*. – 2020. – №4. – С.13–23.
7. Переяслов А.А. Можливості ультрасонографії у діагностиці мальротатії кишок: власні спостереження та огляд літератури / А.А.Переяслов, О.Є.Борова-Галай, О.М.Никифорок // *Хірургія дитячого віку*. – 2018.-№3.-С.66-72.
8. Переяслов А.А. Синдром короткой кишки у детей (Обзор литературы) / А.А.Переяслов, А.А.Лосєв // *Хирургия. Восточная Европа*. – 2018. – №1. – С.115–132.
9. Ранні та віддалені результати після операції Soave-Voley при хірургічному лікуванні агангліозу кишечника у дітей / Притула В.П., Кривченя Д.Ю., Сільченко М.І., та ін. // *Хірургія дитячого віку*. – 2020. – №4. – С.37–42.
10. Реконструкція кишкового тракту після тотальної колектомії у дітей з агангліозом / Притула В. П., Сільченко М. І., Курташ О. О., Хуссейні С. Ф. // *Хірургія дитячого віку*. – 2020. – №1. – С.51–57.
11. Слепов О.К. Хірургічне лікування низької природженої обструкції тонкої кишки у новонароджених дітей / О.К.Слепов, М.Ю.Мигур, В.П.Сорока // *Хірургія дитячого віку*. – 2017. – №2. – С.70–75.
12. Спахі О.В. Результати лікування дітей з атрезією стравоходу / О.В.Спахі, О.В.Лятуринська, М.О.Макарова // *Хірургія дитячого віку*. – 2018. – №3. – С.46–50.
13. Ускладнені форми гастрошизису та їх хірургічне лікування / Слепов О.К., Мигур М.Ю., Сорока В.П., Пономаренко О.П. // *Хірургія дитячого віку*. – 2019. – №4. – С.35–42.

14. Хірургічне лікування неускладненого гастрошизису / Слепов О.К., Мигур М.Ю., Сорока В.П., Пономаренко О.П. // *Хірургія дитячого віку*. – 2018. – №2. – С.25–31.
15. Хірургічне лікування атрезії тонкої кишки новонароджених за умов різного післяопераційного супроводу / Боднар О.Б., Ватаманеску Л.І., Боднар Б.М., та ін. // *Хірургія дитячого віку*. – 2020. – №4. – С.7–12.
16. A new variant of type III jejunoileal atresia / Dao D.T., Demehri F.R., Barnewolt C.E., Buchmiller T.L. // *J. Pediatr. Surg.* – 2019. – Vol. 54. – P.1257–1260.
17. A review of genetic factors contributing to the etiopathogenesis of anorectal malformations / Khanna K., Sharma S., Pabalan N., et al. // *Pediatr. Surg. Int.* – 2018. – Vol. 34. – P. 9–20.
18. Ambartsumyan L. Diagnosis of Hirschsprung disease / L.Ambartsumyan, C.Smith, R.P.Kapur // *Pediatr. Dev. Pathol.* – 2020. – Vol. 23. – P.8–22.
19. Arthur F. Malrotation in infancy and childhood / F.Arthur, R.Carachi // *Scott. Med. J.* – 2016. – Vol. 61. – P.69–73.
20. Bhat V. Gastroschisis: a State-of-the-Art Review / V.Bhat, M.Moront, V.Bhandari // *Children (Basel)*. – 2020. – Vol. 7 (12):302. doi: 10.3390/children7120302.
21. Birajdar S. Role of upper gastrointestinal contrast studies for suspected malrotation in neonatal population / S.Birajdar, S.C.Rao, F.Bettenay // *J. Paediatr. Child Health.* – 2017. – Vol.53. – P.644–649.
22. Cairo S.B. Minimally invasive surgery in the management of anorectal malformations / S.B.Cairo, D.H.Rothstein, C.M.Harmon // *Clin. Perinatol.* – 2017. – Vol. 44. – P. 819–834.
23. Calkins C.M. Hirschsprung disease beyond infancy / C.M.Calkins // *Clin. Colon Rectal Surg.* – 2018. – Vol. 31. – P. 51–60.
24. Challenges in transition of care for patients with anorectal malformations: a systematic review and recommendations for comprehensive care / Cairo S.B., Gasior A., Rollins M.D., Rothstein D.H.; Delivery of Surgical Care Committee of the American Academy of Pediatrics Section on Surgery // *Dis. Colon Rectum.* – 2018. – Vol. 61. – P. 390–399.
25. Comparative effectiveness of imaging modalities for the diagnosis of intestinal obstruction in neonates and infants: a critically appraised topic / Carroll A.G., Kavanagh R.G., Ni Leidhin C. et al. // *Acad Radiol.* – 2016. – Vol.23. – P.559 – 568.
26. Comparison of LILT and STEP procedures in children with short bowel syndrome – A systematic review of the literature / Frongia G., Kessler M., Weih S. et al. // *J. Pediatr. Surg.* – 2013. – Vol. 48. – P. 1794 – 1805.
27. Comparison of outcomes between complete and incomplete congenital duodenal obstruction / Gfroerer S., Theilen T.M., Fiegel H.C., et al. // *World J. Gastroenterol.* – 2019. – Vol. 25. – P. 3787–3797.
28. Congenital diaphragmatic hernia: does gestational age at diagnosis matter when evaluating morbidity and mortality? / Bouchghoul H., Senat M.-V., Storme L., et al. // *Am. J. Obstet. Gynecol.* – 2015. – Vol. 213. – 535.e1-7.
29. Das K. Hirschsprung disease – current diagnosis and management / K.Das, S.Mohanty // *Indian J. Pediatr.* – 2017. – Vol. 84. – P. 618–623.
30. Duodenal stenosis: a diagnostic challenge in a neonate with poor weight gain / Win M.K.K., Mensah C., Kaushik K., et al. // *Cureus.* – 2020. – Vol. 12(6): e8559. doi: 10.7759/cureus.8559.
31. Emil S. Surgical strategies in complex gastroschisis / S.Emil // *Semin. Pediatr. Surg.* – 2018. – Vol. 27. – P. 309–315.

32. Epidemiology, management and outcome of ultrashort bowel syndrome in infancy / Batra A., Keys S.C., Johnson M.J., et al. // *Arch. Dis. Child Fetal Neonatal Ed.* – 2017. – Vol. 102. – F551–F556.
33. ERNICA consensus conference on the management of patients with esophageal atresia and tracheoesophageal fistula: diagnostics, preoperative, operative, and postoperative management / Dingemann C., Eaton S., Aksnes G., et al. // *Eur J Pediatr Surg.* – 2020. – Vol. 30. – P. 326–336.
34. ERNICA Consensus conference on the management of patients with long-gap esophageal atresia: perioperative, surgical, and long-term management / Dingemann C., Eaton S., Aksnes G., et al. // *Eur. J. Pediatr. Surg.* – 2020; Jul 15. doi: 10.1055/s-0040-1713932.
35. Esophageal atresia and upper airway pathology / van der Zee D.C., van Herwaarden M.Y.A., Hulsker C.C.C., et al. // *Clin. Perinatol.* – 2017. – Vol. 44. – P.753–762.
36. Fetal intra-abdominal bowel dilation in prediction of complex gastroschisis / Andrade W.S., Brizot M.L., Francisco R.P.V., et al. // *Ultrasound Obstet. Gynecol.* – 2019. – Vol. 54. – P. 376–380.
37. Flap versus fascial closure for gastroschisis: a systematic review and meta-analysis / Youssef F., Gorgy A., Arbash G., et al. // *J. Pediatr. Surg.* – 2016. – Vol. 51. – P. 718–725.
38. Gamba P. Abdominal wall defects: prenatal diagnosis, newborn management, and long-term outcomes / P.Gamba, P.Midrio // *Semin. Pediatr. Surg.* – 2014. – Vol. 23. – P. 283–290.
39. Kinlin C. The surgical management of malrotation: A Canadian Association of Pediatric Surgeons survey / C.Kinlin, A.C.Shawyer // *J. Pediatr. Surg.* – 2017. – Vol.52. – P.853–858.
40. Kirby E. Congenital diaphragmatic hernia: current management strategies from antenatal diagnosis to long-term follow-up / E.Kirby, R.Keijzer // *Pediatr. Surg. Int.* – 2020. – Vol. 36. – P. 415–429.
41. Kumar T. A proposed classification for the spectrum of vanishing gastroschisis / T.Kumar, R.Vaughan, M.Polak // *Eur. J. Pediatr. Surg.* – 2013. – Vol. 23, pp. 72–75.
42. Lakshminarayanan B. Abdominal wall defects / B.Lakshminarayanan, K.Lakhoo // *Early Hum. Dev.* – 2014. – Vol. 90. – P. 917–920
43. Langer J.C. Intestinal rotation abnormalities and midgut volvulus / J.C.Langer // *Surg. Clin. North Am.* – 2017. – Vol. 97. – P.147–159.
44. Laparoscopic Ladd's procedure for malrotation in infants and children is still a controversial approach / Arnaud A.P., Suply E., Eaton S., et al. // *J. Pediatr. Surg.* – 2019. – Vol. 54. – P. 1843–1847.
45. Management of early post-operative complications of esophageal atresia with tracheoesophageal fistula: a retrospective study / Syed M.K., Al Faqeeh A.A., Othman A., et al. / *Cureus.* – 2020. – Vol. 12.: e11904. doi: 10.7759/cureus.11904.
46. Mao Y.Z. Duhamel operation vs. transanal endorectal pull-through procedure for Hirschsprung disease: a systematic review and meta-analysis // Y.Z.Mao, S.T.Tang, S.Li // *J. Pediatr. Surg.* – 2018. – Vol. 53. – P.1710–1715
47. Marinho A.S. Thoracoscopic esophageal atresia repair: outcomes analysis between primary and staged procedures / A.S. Marinho, A.K.Saxena // *Surg. Laparosc. Endosc. Percutan. Tech.* – 2020. doi: 10.1097/SLE.0000000000000895. Online ahead of print.
48. Martins J.L. Anorectal malformation: state of the art in translating experimental research to the bedside / J.L.Martins, M.Macedo, E.F.S.Montero // *Eur. J. Pediatr. Surg.* – 2019. – Vol. 29. – P. 368–370.
49. Mehollin-Ray A.R. Congenital diaphragmatic hernia / A.R.Mehollin-Ray // *Pediatr. Radiol.* – 2020. – Vol. 50. – P. 1855–1871.

50. National practice patterns for prenatal monitoring in gastroschisis: Gastroschisis Outcomes of Delivery (GOOD) provider survey / Amin R., Domack A., Bartoletti J., et al. // *Fetal. Diagn. Ther.* – 2019. – Vol. 45. – P. 125–130.
51. Neonatal intestinal obstruction syndrome / Vargas M.G., Miguel-Sardaneta M.L., Rosas-Téllez M., et al. // *Pediatr. Ann.* – 2018. – Vol. 47. – e220–e225.
52. Novel approach for the dissection of upper pouch during primary repair of esophageal atresia with tracheoesophageal fistula: Technique and results / Pandey V., Panigrahi P., Kumar R., et al. // *J. Pediatr. Surg.* – 2020. – Vol. 55. – P.767–771.
53. Open versus laparoscopic approach for intestinal malrotation in infants and children: a systematic review and meta-analysis / Catania V.D., Lauriti G., Pierro A., Zani A. // *Pediatr. Surg. Int.* – 2016. – Vol.32. – P.1157–1164.
54. Pakarinen M. Perioperative complications of transanal pull-through surgery for Hirschsprung's disease / M.Pakarinen // *Eur. J. Pediatr. Surg.* – 2018. – Vol. 28. – P.152–155.
55. Perinatal stabilisation of infants born with congenital diaphragmatic hernia: a review of current concepts / Horn-Oudshoorn E.J.J., Knol R., Te Pas A.B., et al. // *Arch. Dis. Child Fetal Neonatal Ed.* – 2020. – Vol. 105. – P. 449–454.
56. Preliminary investigation of the diagnosis of neonatal congenital small bowel atresia by ultrasound / Hao J., Zhang Y., Tianyu L., et al. // *Biomed. Res. Int.* – 2019. – Vol. 2019. – Article ID: 7097159. doi: 10.1155/2019/7097159.
57. Prenatal imaging of anorectal malformations - 10-year experience at a tertiary center in Switzerland / Rohrer L., Vial Y., Gengler C., et al. // *Pediatr. Radiol.* – 2020. – Vol. 50. – P. 57–67.
58. Prenatal ultrasonographic findings of esophageal atresia: potential diagnostic role of the stomach shape / Chang C.S., Choi Y., Kim S.Y., et al. // *Obstet. Gynecol. Sci.* – 2021. – Vol. 64. – P. 42–51.
59. Prenatally versus postnatally diagnosed congenital diaphragmatic hernia - side, stage, and outcome / Burgos C.M., Frenckner B., Luco M., et al. // *J. Pediatr. Surg.* – 2019. – Vol. 54. – P. 651 – 655.
60. Prophylactic negative vacuum therapy of high-risk esophageal anastomoses in pediatric patients / Yasuda J.L., Svetanoff W.J., Staffa S.J., et al. // *J. Pediatr. Surg.* – 2020. doi: 10.1016/j.jpedsurg.2020.12.002. Online ahead of print.
61. Raitio A. Congenital diaphragmatic hernia – does the presence of a hernia sac improve outcome? A systematic review of published studies / A.Raitio, A.Salim, P.D.Losty // *Eur. J. Pediatr.* 2021. – Vol. 180. – P. 333–337.
62. Rattan K.N. Gastrointestinal duplication presenting as neonatal intestinal obstruction: an experience of 15 years at Tertiary Care Centre / K.N.Rattan, S.Bansal, A.Dhamija // *J. Neonatal. Surg.* – 2017. – Vol. 6(1): 5. doi: 10.21699/jns.v5i4.432.
63. Reddy A.S. Laparoscopic Ladd's procedure in children: challenges, results, and problems / A.S.Reddy, R.S.Shah, D.R.Kulkarni // *J. Indian Assoc. Pediatr. Surg.* – 2018. –Vol. 23. – P.61–65.
64. Tapering duodenoplasty: a beneficial adjunct in the treatment of congenital duodenal obstruction / Dewberry L.C., Hilton S.A., Vuille-Dit-Bille R.N., Liechty K.W. // *J. Int. Med. Res.* – 2020. – Vol. 48 (1):300060519862109. doi: 10.1177/0300060519862109.
65. The role of laparoscopy in anorectal malformations / Rentea R.M., Halleran D.R., Wood R.J., Levitt M.A. // *Eur. J. Pediatr. Surg.* – 2020. – Vol. 30. – P.156–163.
66. Total intestinal atresia: revisiting the pathogenesis of congenital atresias / Aggerwal N., Sugandhi N., Kour H., et al. // *J. Indian Assoc. Pediatr. Surg.* – 2019. – Vol. 24. – P. 303–306.

67. Ultrasound imaging of the anorectal malformation during the neonatal period: a comprehensive review / Hosokawa T., Yamada Y., Hosokawa M., et al. // *Jpn. J. Radiol.* – 2018. – Vol. 36. – P. 581–591.
68. Volvulus in term and preterm infants - clinical presentation and outcome / Horsch S., Albayrak B., Tröbs R.B., Roll C. // *Acta Paediatr.* – 2016. – 105. – P. 623 – 627 Clifton M.S. Congenital diaphragmatic hernia and diaphragmatic eventration / M.S. Clifton, M.L.Wulkan // *Clin. Perinatol.* – 2017. – Vol. 44. – P. 773–779.
69. Wood R.J. Cloacal malformations: technical aspects of the reconstruction and factors which predict surgical complexity / R.J.Wood, C.A.Reck-Burneo, M.A.Levitt // *Front. Pediatr.* – 2019. – Vol. 7: 240. doi: 10.3389/fped.2019.00240
70. Yamataka A. Minimally invasive neonatal surgery: Hirschsprung disease / A.Yamataka, G.Miyano, M.Takeda // *Clin. Perinatol.* – 2017. – Vol. 44. – P. 851–864.

Інформаційні ресурси:

1. Міністерство охорони здоров'я - <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/>
2. UpToDate – <http://www.uptodate.com/home>
3. Access Medicine - <http://accessmedicine.mhmedical.com>
4. PubMed - <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/>
5. <http://inmeds.com.ua/> – веб-ресурс «Єдиний медичний простір»
6. <http://medicallaw.org.ua/vidavnictvo/medychne-pravo/> – науково-практичний журнал «Медичне право»
7. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
8. <http://www.nplu.org/> – Національна Парламентська бібліотека України.
9. <http://www.who.int/> – офіційний веб-сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я.
10. Medscape eMedicine - https://emedicine.medscape.com/pediatrics_surgery
11. American Pediatric Surgical Association - <https://eapsa.org/>
12. European paediatric surgeon association - <http://www.eupsa.info/>
13. European Society of Paediatric Endoscopic Surgeons - <https://www.espes.eu/>